

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

13 15 ✓

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за възрастните хора, № 754-01-47, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 26.07.2017 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на редовно заседание, проведено на 4 октомври 2017 г., разгледа и обсъди Законопроект за възрастните хора, внесен от Корнелия Нинова и група народни представители.

В заседанието участваха госпожа Росица Димитрова, заместник министър на труда и социалната политика, господин Минчо Коралски, изпълнителен директор на Агенцията за хората с увреждания, експерти от Агенцията за социално подпомагане, представители на пенсионерски организации и др.

Законопроектът беше представен от народният представител Георги Гьоков. Той започна изложението с тезата, че подкрепата на хората през целия им жизнен цикъл е една от основните цели на социалната политика. Не винаги обаче по-младите поколения успяват да дадат заслужената благодарност и разбиране на предишните поколения, които са дали своя принос към икономическия растеж на страната. Принципите на солидарност, равнопоставеност и достъпност не биха имали тази значимост в социалната политика на България, ако не бяха съпътствани от реални мерки и политики за подкрепа на всички – от най-младите до най-старите.

Според вносителите на законопроекта, такива мерки се реализират и към настоящия момент - материална подкрепа чрез социално и целево подпомагане за отопление, различни програми, включително и на пазара на труда и други. По отношение на дългосрочната грижа също се реализират редица мерки, които доведоха до повишаване на качеството на социалните услуги за възрастни хора. Въпреки това, възрастните хора, които ползват социални услуги в институциите за стари хора и пенсионерите, които получават целеви помощи за отопление и други продължават да бъдат сред най-уязвимите групи не само сред възрастните хора, но и в цялото ни общество.

Всичко това мотивира вносителите да внесат настоящия проект на Закон за възрастните хора, който да предлага една нова визия, относно грижата и социалното включване на възрастните хора. Този закон не е необходим само за преодоляване на социални различия, на неравнопоставеност и ситуации на социално изключване, а е законодателен акт, който ще подпомага хората да изживеят достойно своите старини било то подпомагани от лични и социални асистенти, от социални работници и

медицински персонал, или пък все още справящи се самостоятелно с ежедневието си. Това ясно показва, че е закон и за тези хора на 60 години и повече, които макар и да се справят сами се нуждаят от активен социален живот, от възможност да продължат да се развиват като личности, макар и вече да не участват активно в трудовия живот.

Законопроектът отразява разбирането на вносителите, че възрастните хора не се нуждаят единствено от материална подкрепа, но и от социална такава; възрастните хора са една от най-важните групи в обществото и те трябва да разбират това, а обществото трябва да им го засвидетелства; хората в пенсионна възраст имат потенциал, който те трябва да бъдат насърчени да използват; съчетаването на инструментите на дългосрочната грижа и социалното включване ще допринесе за по-пълно отчитане на нуждите на пенсионерите, за по-гъвкаво адресиране на тези нужди и съответно за по-добри резултати.

Законопроектът има за цел да уреди провеждането на държавната политика в подкрепа на възрастните хора и да им гарантира условия за пълноценен и активен живот и участие във всички сфери на обществения живот, да гарантира интересите на възрастните хора и да осигурява подходяща икономическа, социална и институционална среда за превенция и недопускане на социално изключване и за разширяване и подобряване на формите и условията за достъп на възрастните хора до обществените ресурси.

Същността на законопроекта е в подкрепата на възрастните хора, която се реализира чрез:

- разработване и реализиране на програми и мерки за пълноценен и активен живот на възрастните хора в сферата на социалното включване, социалното и културно сближаване, здравеопазването, образованието и обучението;
- грижа за възрастни хора в приемно семейство;
- насърчителни мерки за възрастните хора, които имат временен характер и целят ускорено постигане на равни възможности на възрастните хора в специфични сфери на обществения живот и които се прилагат с цел премахване на пречките за балансирано представителство на възрастните хора във всички сфери на обществения живот.

Чрез законопроекта се урежда и финансово обезпечаване на политиката за подкрепа на възрастните хора чрез:

- създаване на Фонд „Подкрепа на възрастните хора“ към министъра на труда и социалната политика и принципи и условия за функционирането му;
- регламентиране на набирането на средства по фонд „Подкрепа на възрастните хора“;
- разписани норми за контрол и наблюдение по изпълнение на политиката за възрастните хора.

Вносителите на законопроекта са приложили предварителна оценка на въздействието на Закона за възрастните хора.

В Комисията по труда, социалната и демографската политика бяха получени становищата на Министерство на финансите, Министерството на труда и социалната политика и Агенцията за социално подпомагане. И трите становища са отрицателни.

Становището на Министерството на труда и социалната политика беше представено от заместник министър Росица Димитрова. Тя заяви следните неподкрепящи аргументи:

Част от разпоредбите в предложения законопроект регламентират обществени отношения по аналогия на съществуващо законодателство. Предложената приемна грижа в законопроекта е уредена като приемната грижа по Закона за закрила на детето. месечните добавки са уредени като добавките по Закона за интеграция на хората с увреждания. Фонд "Подкрепа за възрастните хора" е идентичен на Фонд "Социална закрила" от Закона за социално подпомагане. Не става ясно на какъв анализ почиват тези предложения, каква е оценката на необходимостта от подобни мерки, както и необходимият финансов ресурс за реализирането им. В приложената предварителна оценка на въздействието е посочено, че с приемането на законопроекта не се налага промяна в други нормативни актове. Това ще доведе до дублиране на права и отговорности по различни нормативни актове, тъй като предложеният Законопроект за възрастните хора не изчерпва правната материя, имаща отношение към правата на възрастните хора. Освен това, ще доведе и до неправилно разходване на публични финансови средства в областта на финансовото подпомагане и има опасност да се понижи ефективността на провежданата политика.

Госпожа Росица Димитрова заяви, че в продължение на политиките и мерките за възрастните хора в Министерството на труда и социалната политика се разработват и са във фаза на финализиране мерките, които са заявени в Националната стратегия за дългосрочна грижа и тези в Стратегията за активен живот на възрастните хора.

От Министерството на финансите не подкрепят законопроекта със следните важни аргументи:

- заложените разпоредби, както и мотивите към него не обосновават необходимостта от уреждане на обществените отношения на възрастните хора със специален закон;
- приемането на специален закон за тази група от населението не би допринесло за адресирането на основните проблеми и потребности на възрастните хора;
- проблемна е дефиницията за „възрастен човек“. Не става ясно защо за възрастен човек е определено физическо лице с навършени 60 г., като се има предвид, че лицата в трудоспособна възраст са в групата 20-64 г. В допълнение, тази възраст не е обвързана и с поетапното увеличаване на възрастта за пенсиониране;

- уредбата в немалка част има декларативен характер или урежда отношения, предмет на други действащи закони;
- прилагания законодателен подход води до дублиране на мерки и дейности, насочени към подпомагане на възрастни хора, финансирани със средства от държавния бюджет или от бюджетите на общините;
- формира се проблем със създаването и статута на Фонд „Подкрепа на възрастните хора“;
- предлаганите с проекта законодателни решения не са целесъобразни, съобразени с икономическото състояние на държавата и обективните възможности на държавния бюджет и на бюджетите на общините, демографските проблеми в страната, необходимостта от баланс с интересите на други възрастови групи.

В становището на Агенцията за социално подпомагане се подчертава, че вече се работи върху нов Закон за социалните услуги и подзаконовите нормативни документи за неговото прилагане. С този нов закон ще се уреди голяма част от предложенията представени в законопроекта за възрастните хора. В концепцията на закона е залегнала необходимостта от създаване на всички законови предпоставки за развитие на междусекторни интегрирани услуги дефиниране, начин на функциониране, взаимодействие между различните системи, финансиране, включително от различни източници, контрол, стандарти и т.н. Освен това от АСП считат, че откриване на социални услуги на принципа брой население не отговаря на реалните потребности на дадена община, респективно област. Откриването на социални услуги следва да се извършва на базата на анализ на потребностите от социални услуги на общинско и областно равнище.

Агенцията за социално подпомагане не подкрепя приемането на законопроект за възрастните хора, поради следните принципни аргументи:

- Законопроектът за възрастните хора предвижда уреждане на обществени взаимоотношения, които вече са уредени в специални закони, регламентиращи държавната социална политика за всички български граждани;
- Правото на възрастните хора в България е осигурено чрез всички действащи социални закони. Условието и реда за уреждане на конкретни права на една целева група в голяма степен дублират правата на всички български граждани, уредени в съществуващите нормативни документи. Създаването на отделен закон за възрастните хора би довело до неравнопоставеност спрямо останалите български граждани, получаващи социални помощи, интеграционни добавки или ползващи социални услуги.

В Комисията беше получен Протокол от заседанието на Комисията по доходи и жизнено равнище към Националния съвет за тристранно сътрудничество, проведено на 4 септември 2017 г. и Протокол №14 от 4 септември 2017 г. на Национален съвет за тристранно сътрудничество. От приложените към тях становища е видно, че МТСП,

МФ, ССП, БСК, АИКБ, не подкрепят предложения проект. БТПП, КНСБ, КТ "Подкрепа" се въздържат от подкрепа на законопроекта.

В проведената дискусия взеха участие народни представители Албена Найденова, Румен Генов, Весела Лечева, Надя Клисурска-Жекова, Калин Поповски, Светлана Ангелова, Юлиан Папашимов и Хасан Адемов. Повечето от тях изразиха позициите си относно досегашната политика и мерките, които се предприемат от страна на държавата за подкрепа на възрастните хора. Според тях предлагания законопроект ще дублира права и отговорности, които вече са разписани в действащи закони от сектора на социалната политика. Законопроектът ще направи така, че една част от възрастните хора ще получат повече привилегии от друга, която ще бъде дискриминирана по отношение права и придобивки. И в момента няма пречки да се провеждат и се провеждат подкрепящи мерки и политики за възрастните хора, в предпенсионна и в пенсионна възраст. Бяха изказани и становища, че грижата за възрастните хора е недостатъчна. Политики за тях има, но житейският им и социален статус не се подобрява. Този законопроект би трябвало да се приема като гаранция, а не като пречка за провежданите политики. Чрез него може да се заяви подкрепа за уязвимите групи и групите, генериращи бедност, както и за групите, които са заплашени от социална изолация и изключване. Подобни закони има в достатъчен брой европейски страни и може да бъде взет техният опит в политиките относно възрастните хора.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати: 8 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 9 гласа „въздържал се“,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да не подкрепи на първо гласуване Законопроект за възрастните хора, № 754-01-47, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 26.07.2017 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на КТСДП:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ